

Vietnam'ı Amerika'ya Taşımak: The Weather Underground

Vietnam'ı Amerika'ya Taşımak: The Weather Underground^[1]

Nazlıcan Kavukcu^[1]

Giriş

Tüm dünyada solun ve öğrenci hareketlerinin yükseldiği 1960'lar, Amerika için de zorlu geçmiştir. Kadın hakları hareketleri, siyahi hareketin savunucuları ve savaş karşıtı grupların eylemleri ülkeyi ele geçirmiştir. Sokak gösterileri, bombalamalar, saldırılar ve soygunlar günlük yaşamın birer parçası haline gelmiş, öğrenci hareketleri yükselmiş geçmiştir.

Amerika'nın, başta Vietnam olmak üzere, Asya ve Avrupa'daki ülkelere yönelik politikaları Amerikan halkı tarafından çokça eleştirilmiştir. Vietnam'da yaşanan insanlık dramları ve katliamlar, komünizmin yükselişi ile birlikte dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Amerika'da da yankı uyandırmıştır. 1960'ların Amerikasında böyle bir atmosferde ortaya çıkan radikal gruplardan biri de Weather Underground'dur. Ülke çapında çok büyük bir kitleye erişememiş olsa da stratejik kamu kurumlarına yönelik gerçekleştirdikleri bombalı saldırılar oldukça ses getirmiştir. Üstelik FBI ile girdikleri mücadelede diğer radikal grupların aksine başarılı olduklarını söylemek de mümkündür. Örgüte ve eylemlerine dair detaylı bilgiye yer vermeden evvel, ortaya çıkışına etki eden Vietnam Savaşı'na kısaca değinmekte fayda olacaktır.

Vietnam Savaşı ve Amerika

Çin'deki bölgesinde bir zamanlar Fransız sömürgesi olan Vietnam, savaş sonrasında Japon işgaline uğramıştır. Ho Şi Minh önderliğinde 1941'de kurulan "Viet Minh", 1945'te Japonların çekilmesinin ardından oluşan boşluğu fırsat bilerek yönetimi ele geçirmiş ve 2 Eylül 1945'te Vietnam Demokratik Cumhuriyeti (VDC), Kuzey Vietnam, böylece kurulmuştur. Ancak Fransızların buna izin vermeye niyeti yoktur ve 1946'da Viet Minh'e ağır bir darbe vurulmuştur. Bu gelişmeler üzerine gerilla hareketine geçen Viet Minh kuvvetleri bağımsızlık mücadelesini başlatmıştır.

O yıllarda Amerika, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından yeniden şekillenen emperyalist politikalar doğrultusunda komünizmin yayılmasını önlemek adına daha keskin önlemler alma yoluna gitmiştir. 1949'da Mao Zedong liderliğinde Çin'de gerçekleşen devrim bu endişeleri daha da kuvvetlendirmiştir. Kore Savaşı ve Vietnam'daki kargaşa Amerika'nın bölgeye doğrudan müdahil olmasına yol açmıştır. Kore Savaşı'nda kuvvetlerini göndererek destek olmuş Vietnam'da ise Fransa'nın yanında yer almıştır. Ancak Eisenhower yönetimi Amerikan anakarasından bu denli uzak bir bölgede faaliyet göstermenin bütçeye büyük bir yük getirdiğini düşünmektedir. Konvansiyonel yöntemler kullanıp kara kuvvetlerini sevk etmektense, Eisenhower gerektiği takdirde Çin ve Sovyet Orduları karşısında caydırıcılık yaratmak için nükleer silaha başvurulabileceğini belirtmiştir.

1954'te Batılı devletler bir ateşkes imzalayarak Vietnam'ın Kuzey ve Güney Vietnam olarak ayrılmasını ve 1956'da yapılacak bir seçimle ülke yönetiminin Kuzey'de mi yoksa Güney'de mi olacağına karar verilmesini öngörmüştür. Fransa'nın destekçisi olduğu 1955'te kurulan anti-komünist Güney Vietnam, baskıcı bir yönetim altında olmasının da etkisiyle kısa sürede yeniden isyan hareketlerine tanıklık etmiştir. Vietkong (Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi), bu hareketlerin birleştirici gücü olmuştur. Kuzey Vietnam ile birleşmeyi amaçlayan Vietkong üye sayısını ve bölge üzerindeki kontrolünü hızla artırmış ve ciddi bir direniş göstermiştir. Dönemin Fransız kaynaklarına göre Vietkong ve Viet Minh bölgenin tamamına yakını kontrol altına almıştır.^[1]

Ancak bu gidişatın önüne geçmek isteyen Amerika, halkın büyük desteğini arkasına alan Vietkong ile mücadele etmekte zorlanmaktaydı. 1960'ların başından itibaren Viet Minh de Vietkong'a ciddi ölçüde destek vermekteydi. Kuzey üzerinden Sovyetler Birliği ve Çin ise silah ve mühimmat yardımıyla bulunmaktaydı. Buna karşılık olarak dönemin Amerikan Başkanı J. F. Kennedy de Vietnam'a yönelik yardımlarını ciddi bir şekilde artırmıştır. Öyle ki Amerika, Vietnam ordusuna verdiği destekle 850.000 civarında olan asker sayısını bir milyona kadar yükseltmiştir. 1959'un başında yaklaşık 5.000 kişilik bir kuvvete sahip olan Vietkong ise 1964'tün sonunda yaklaşık 100.000 kişilik bir güce erişmiştir. Bunun üzerine Amerika, Güney Vietnam lideri Ngo Dinh Diem'in daveti ile bölgedeki Fransız askeri varlığını yerini almıştır.^[2] Ancak savaşın fiili olarak bir Amerika-Vietnam savaşı haline dönüşmesi 1964 yazına rastlamaktadır. Kuzey Vietnam kıyılarında seyreden bir Amerikan gemisinin vurulması üzerine, savaş başlar.

Uzun yıllar süren kanlı savaş boyunca bir milyondan fazla Vietnamlının öldüğü iddialar arasındadır. Amerika'ya maddi anlamda büyük yük olan bu ve bölgedeki diğer operasyonlar, Sovyetler ve Çin üzerinden gelen komünist tehdidin yayılmasını önlemek adına gerçekleştirilmiştir.

Weather Underground'un Doğuşu

Amerika'nın ilerleyen yıllar boyunca Vietnam'a çok sayıda asker göndermeye devam etmesi, kayıplar vermesi ancak buna rağmen net bir başarı elde edemeyişi kamuoyunda rahatsızlık yaratmaktaydı.^[3] Amerika'nın Vietnam'daki sivil halka yönelik gerçekleştirdiği insanlık dışı müdahaleler, bu nedenle halkın Amerikan hükümetine olan tepkisini artırmış ve protestolara neden olmuştur. 1967'de on binlerce kişi Pentagon'a yürüyüş düzenlenmiş ve ağır müdahaleyle karşılaşmıştır.^[4] Bu gelişmeler üzerine 1969'da bir grup öğrenci, üyesi oldukları Demokratik Toplum İçin Öğrenciler Birliği (Students for a Democratic Society - SDS)'nden ayrılarak Weather Underground (WUO) örgütünü kurduklarını ilan etmiştir.

1960'ların başında kurulan SDS, insan hakları savunuculuğu yapan temelde bir öğrenci örgütlenmesi idi. Vietnam Savaşı ile birlikte toplumda geniş bir kitle bulan SDS, Amerikan kapitalizmine ve saldırgan dış politikasına karşı üniversite gençliğinin birlik olarak hareket etmesini amaçlamaktaydı. Dönemin diğer toplumsal hareketlerinden olan ve Afro-Amerikan halkın haklarını savunan Black Panthers (BP) gibi grupları da desteklemekteydiler. Ancak 1969'a geldiğinde faaliyetlerinin istedikleri kadar etki yaratmıyor oluşu, grup içerisinde huzursuzluğa yol açmaktaydı. SDS'nin Haziran 1969'daki yıllık kongresinde Bernardine Dohrn[5] isimli öğrenci, daha aktif ve caydırıcı eylemler yapılması gerektiğini vurgulayan konuşmasının ardından Weather Underground örgütünün kurulduğunu ilan etmiştir.

Örgüt, ismini ünlü sanatçı Bob Dylan'ın Subterranean Homesick Blues isimli şarkısının şu sözlerinden almaktadır: "You Don't Need a Weatherman to Know Which Way the Wind Blows"[6] 1969'da SDS'in yayın organı olan *New Left Notes*'ta yayınladıkları aynı isimli bildiride şu başlıklar öne çıkmaktadır:

- Amerikan emperyalizmi ile mücadele etmek şarttır. Bu noktada, ezenin mi yoksa ezilenin mi yanında durulacağı Amerikan halkının kendisine sorması gereken esas sorudur.
- Devrimin amacı, zenginliğin asıl üreticisi ve sahibi olan mazlum devletlerin yanında yer almaktır.
- Amerika, sahip olduğu refahı Vietnamlıların, Angolalıların, Bolivyalıların ve Üçüncü Dünya halklarının emeğine borçludur. Bu halkların içine düştüğü durum Amerika'nın eseridir.
- Amerikan emperyalizmi yıkılmalı ve sınıfsız bir toplum inşa edilmelidir.[7]

Weatherman üyelerine bakıldığında diğer radikal grupların aksine son derece şık giyinen, iyi eğitilmiş, modayı takip eden, kadınların ön plana çıktığı bir yapıda olduğu gözlenmektedir. "Entelektüel sol" imajı çizilmeye çalışılmıştır. Üçüncü Dalga Marksistlerinden olan bu grubun eylemlerini temelde üç döneme ayırmak mümkündür. İlk dönem Haziran 1969 – Mayıs 1970 arası dönemdir. İkinci dönem, örgütün daha büyük ve sembolik eylemler yaptığı ve yer altına indiği sürece kapsamaktadır. Son dönem ise faaliyetlerinin azaldığı ve örgüt üyelerinin tutuklandığı dönemi ifade etmektedir.

WUO üyeleri, 1969 yazından itibaren ülkenin çeşitli bölgelerinde işçi sınıfı hakim olduğu kentlerde kolektif evlere yerleşmişlerdir[8]. Üyeler, ülkenin farklı noktalarında yer alan hücre evlerinde 5-6 kişilik gruplar halinde bir arada yaşamaktaydılar. Bu hücreler yer üstünde faaliyet gösteren ve onları destekleyen Weather Büro'ya bağlıydılar. Büro'dan yetkililer düzenli olarak kolektif evleri ziyaret eder ancak evlerin ve örgüt üyelerinin birbirinden haberi olmazdı. Komünizmi hayatın her alanında uygulama gayesinde olan örgüt üyeleri; yemekten, müziğe hatta cinsel partnerlerine kadar her şeyin paylaşılması taraftarıydılar. Hücre evlerinde düzenledikleri seks partileri aracılığıyla, örgüt üyeleri arasındaki duygusal bağlılığı ve aidiyet hissini pekiştirdiklerini iddia etmekteydiler.

Üniversite kampüslerini ve liseleri mesken tutan örgüt mensupları, "Bring the war home! / (Savaşı yurda getir!)" mottosu ile yola çıkmışlardır. Sokak çatışmaları, bombalama eylemleri ve soygunlar aracılığıyla yaratacakları kaosu, Amerikan halkını uyandıracacağına inanmışlardır. Amerika'nın o dönemde Vietnam'da sergilediği vahşet görüntülerini yayarak halka, hükümetin "gerçek yüzünü" göstermeye çalışmışlardır. Kuzey eyaletlerinde okullara düzenledikleri saldırılarda, öğretmenleri bağlayıp geçici süre ile rehlin almış ve buradaki öğrencileri örgüte katılmaya teşvik edici konuşmalar yapmışlar, bu sayede yeni üyeleri bünyesine katmayı amaçlamışlardır.

Weather Underground'un öne çıkan eylemlerinden biri de kendilerinin "ulusal eylem" olarak nitelendikleri ancak literatüre "Öfke Günü (Days of Rage)" olarak geçen olaylardır. Örgüt, binlerce genci, sokak çatışmalarında polise karşı saldırması için Chicago'da bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Üyelerini eğiterek daha organize bir şekilde faaliyet göstermek istemişlerdir. Küba'nın devrimci lideri Che Guevara'nın ölümünün ikinci yıl dönümünde Chicago'da başlayan bu eylemler sırasında pek çok iş yeri hasar görmüş, park halindeki arabalar parçalanmış ve bazı sembolik heykeller (Haymarket Square Anıtı) bombalanmıştır. Ancak, Öfke Günleri'ne katılım örgüt üyelerinin beklemediği kadar olmamıştır. Birkaç yüz kişinin gerçekleştirdiği anlamsız şiddet eylemleri olarak akıllarda yer eden bu sürecin sonunda pek çok polis ve gösterici yaralanmış, yüzlerce kişi tutuklanmıştır.

Sokak gösterilerinden istedikleri verimi alamayan örgüt, 1969 Aralık ayında "Savaş Konseyi" adını verdikleri toplantılarda bir araya gelmişlerdir. Daha fazla ses getirecek bir eylem hazırlığı içine girmişlerdir. Yakın zamanda düzenlenecek bir polis balosunu bombalama amacıyla 1970 baharında girişimlerde bulunmuşlardır. Ancak bomba düzeneğinin hazırlandığı hücre evinde yaşanan bir kaza sonucu, bomba düzeneği patlamış ve örgütün lider kadrosundan Diana Oughton, Ted Gold ve Terry Robbins hayatını kaybetmiştir. Bu olay grubu derinden etkilenmiş ve gerçekleştirecekleri eylemlerde insanların ölmesini sağlamak adına çeşitli önlemler almaya karar vermişlerdir. Amaçlarının kimsese zarar vermek değil Amerikan hükümetinin diğer halklara yaşattığı kaosu Amerikan halkına da göstermektir.

Weather Underground üyeleri, Afro-Amerikan halkın haklarını savunan Black Panthers grubunu da desteklemekteydi. Fakat aynı karşılığı onlardan görememiştir. Çünkü BP, WUO'nun sürdürdüğü vandallığı doğru bulmamaktaydı. Fakat BP'nin liderlerinden Mark Clark ve Fred Hampton'un polis baskınında feci şekilde öldürülmesinin ardından olayların seyri değişmiştir. Hampton ve Clark'ın ölümü, WUO üyelerinin eylem şeklini değiştirmesine yol açmıştır. Çünkü artık sokak çatışmalarının da yeterli olmayacağı ve "domuz" olarak nitelendikleri polis şiddetinin önüne geçilemeyeceği kamsına varmışlardır. Bunun üzerine örgüt, yer altına[9] inmeye ve şehir gerilla savaşı yürütmeye karar vererek paramiliter bir yapı haline gelmiştir.

Federal Bureau of Investigation (FBI) başlangıçta ciddiye almadıkları bu grubu o dönemden itibaren yakın takibe almıştır. Örgütü öne çıkan isimleri FBI'nın arananlar listesine alınmış ve ülkenin her yerine afişleri asılmıştır. Onlarca FBI ajanı görevlendirilmiş ve on milyonlarca dolar harcanmıştır. Bir noktadan sonra Büro'nun itibarı söz konusu olduğundan, polisleri domuz diye adlandıran bu örgüt üyelerini yakalamak bir takıntı haline gelmiştir. Pek çok FBI ajanı örgütün içine sızarak onlarla birlikte hücre evlerinde yaşamış ve bilgi toplamaya çalışmışlardır. Ancak bu faaliyetin yapıldığı şekli, ileride detaylandırılacağı üzere, FBI'nı başına dert açacaktır.

1970 baharının ardından WUO'nun eylemleri hız kazanmıştır. Mayıs 1970'te New York Polis Karakolu, Küba devriminin 11 yıl dönümü olan 16 Temmuz 1970'te San Francisco'daki Presidio askeri üssü, Long Island'daki adliye binası bombalanmış yerlerden bazılarında[10] Ancak bombalama eylemlerinin hemen öncesinde, kurum yetkililerine haber verilip binanın tahliye edilmesine zaman tanınmıştır. Önemli kamu binalarının yanı sıra bankalar da hedef haline gelmiştir. Zaman geçtikçe destek kaybeden örgütün gelirleri de azalmış bu nedenle soygun faaliyetleri başlamıştır.

San Quentin Hapishanesi'ndeki Afro-Amerikan mahkûmların öldürülmeleri üzerine California'daki hapishanelere üç saldırı düzenlenmiştir. Başka hapishanelerdeki önemli mahkûmları kaçırmışlardır. Eylemlerin ardından yayınladıkları "Weatherman Raporu" ile gerekçelerini dile getirmişlerdir. Örneğin Ohio Ulusal Muhafızları tarafından dört öğrencinin öldürülmesini protesto etmek için ya da diğer devrimci öğrencilerin "hukuka aykırı" olarak tutuklanmasına tepki göstermek için yaptıklarını ifade ederek eylemlerini meşrulaştırmaya çalışmışlardır. 28 Şubat 1971'de Laos müdahalesine tepki olarak Washington'daki Capitol binasını bombalamış ve 19 Mayıs 1972 tarihinde Vietnam hareketinin lideri Ho Şi Minh'in doğum gününde Pentagon binasına bombalı saldırı gerçekleştirmişlerdir.

WUO üyeleri, Amerikan dış politikasına karşı tepki göstermeyen, kabullenen her vatandaşı yaşananların suçlusu olarak görmekteydi. Amerikan emperyalizmine karşı durmayanlar ayrıcalıklı olduklarını kabul etmiş sayılmaktaydı ve bu kişilerin hedef alınması meşru olarak görülmekteydi.

1970'lerin başında, WUO ile bağlantılı olan FBI'ya Araştıracak Vatandaşlar Komisyonu (The Citizens' Commission to Investigate the FBI) adlı bir aktivist grubun Pensilvanya'daki FBI ofisini girmeyi başaran hükümete ait onlarca gizli dosyayı ele geçirmeleri büyük yankı uyandırmıştır. İsimsiz şekilde basına sızdırılan bu dosyalarda FBI'nın hükümet karşıtı grupları yok etmek için hazırladıkları pek çok gizli planı yer almaktaydı. BP, The Anti-War Movement ve Martin Luther King'e ilişkin planlar bunlardan bazılarıydı.

1973 yılı örgüt için bir dönüm noktası olmuştur çünkü Vietnam ile barış anlaşması imzalanmıştır. O seneden sonra Weatherman üyeleri mücadelelerinde daha yalnız kalmışlardır. 1970'lerin ortalarından itibaren kadın hakları ve diğer insan hakları hareketlerinin yükselişe geçmesi de bu duruma etki etmiştir.

INTERSTATE FLIGHT - MOB ACTION: RIOT: CONSPIRACY WANTED BY FBI

The persons shown here are active members of the militant Weathermen faction of the Student for a Democratic Society (SDS).

Federal warrants have been issued at Chicago, Illinois, concerning these individuals, charged them with a variety of Federal violations including interstate flight to avoid prosecution, subversion, Atomic Energy Act offenses. Some of these individuals were also charged in an indictment returned 7/20/73, at Newark, New Jersey, with conspiracy to violate Federal Banking and the Criminal Laws.

These individuals should be considered dangerous because of their known activities and use of explosives, reported acquisition of firearms and automatic weapons, and known propensity for violence.

If you have information concerning these persons please contact your local FBI Office.

Mays 1973'te, New York'taki 103. Polis Merkezi binası 10 yaşındaki Afro-Amerikan bir çocuğun öldürülmesini, Eylül 1973'te New York'taki ITT firması ise Şili'de gerçekleşen Amerikan destekli darbeyi protesto etmek amacıyla bombalanmıştır. Fakat yine 1973'te FBI, ilginçtir ki, WUO üyeleri hakkındaki pek çok davayı düşürmüştür. Ayrıca mahkeme kararı olmadan üyeler hakkında takibat yapılmaz da hukuksuz olduğu gerekçesiyle yasaklanmıştır. Hükümetin gizli bilgilerinin ifşa edilmesini için yapılan bu hamle Weatherman'ın ekmeğine yağ sürmüştür. Artık Weatherman FBI tarafından ancak uzaktan bakılacak bir grup haline gelmiştir.

Bu boşluğu fırsat bilen WUO, kadın haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle Mart 1974'te Sağlık, Eğitim ve Refah Bakanlığı'nın San Francisco binasını, Haziran 1974'te Amerika'nın Angola'dak eylemlerine dikkat çekmek için Körfez Petrolleri'nin Pittsburg merkezini bombalamıştır. Ancak WUO'nun bu eylemleri en radikal sol gruplar tarafından bile tasvip edilememektedir. Bu eylemlerin, WUO kadrosuna katılmak isteyenleri caydırıcı bir etki yarattığı iddia edilmektedir. Daha önce değindiği gibi, WU da Afro-Amerikan halkın haklarını savunuyor olmasına rağmen, bu anlamda öncü olan Black Panthers'in desteğini kaybetmiştir.

1975'te Emile de Antonio isimli bir yönetmen, FBI'ın örgüt üyelerini arıyor olmasına rağmen WUO hakkında bir belgesel çekmek istemiştir. Bu fikir, toplum tarafında unutulmaya başlanan örgüt içinde hemen kabul görmüştür. Ancak kendilerini güvence altına almak adına üyelerin yüzleri görünmeyecek şekilde kameraya alınması kaydıyla çekimleri başlatmıştır. FBI, de Antonio'nun Weather Underground üzerine bir belgesel yapmakta olduğunu öğrendiğinde film montaj aşamasındadır.^[11] Soruşturma başlatan FBI, yönetmeni ifade için çağırması ancak, De Antonio Hollywood'un desteğini aldığı için halkın tepkisinden çekinen FBI geri adım atmak zorunda kalmıştır.

1975'te Vietnam Savaşı sona erdiğinde örgüt üyeleri daha fazla yer altında yaşamalara gerek olmadığına karar vererek yeniden gün yüzüne çıkmışlardır. Uzun süredir yer altında hücre evlerinde yaşamış olmaları, üzerlerinde olumsuz etki bırakmış ve genel anlamda örgüt yapısıyla ilgili eleştirilerde bulunmaya başlamışlardır. Weatherman'ın ideolojisi ve stratejisinin ne olacağının yanı sıra lider kadro da sorgulanmaya başlanmıştır. Öte yandan, 30'lu yaşlarına gelen örgüt mensuplarından bazıları evlenmiştir ve bu yer altı hayatı daha fazla sürdürülemezdir.

Bu nedenle 1970'lerin sonlarından itibaren lider Bernardine Dohrn başta olmak üzere neredeyse tüm üyeler teslim olmuştur. Fakat ironik bir şekilde FBI, örgüt üyeleri hakkındaki suçlamaların çoğunu düşürmek zorunda kalmıştır. Çünkü o dönemde FBI'ın topladığı deliller yasal yollardan elde edilememiştir. Bu nedenle mahkeme sadece Öfke Günleri kapsamında gerçekleşen suçlar üzerinde yargılamada bulunmuştur. Tutuklananlar olmuştur da uzun hapis cezalarına çarptırılmamıştır. Bu kararın arkasında örgütün elindeki gizli belgelerin de etkisi olmuştur elbette. Bazı üyelerin yakalanması ya da teslim olması 1990'ların ortasına kadar sürmüştü de 1980'lerde örgütün etkinliğinin tamamen son erdiğini ve dağıldığını söylemek mümkündür.

- [1] The Pentagon Papers, Mount Holyoke, <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/pentagon/pent14.htm>
- [2] The U.S. Army In Vietnam, US Army Center of Military History, <http://www.history.army.mil/books/AMH/AMH-28.htm>
- [3] 1967'ye gelindiğinde Vietnam'a toplam 500.000 asker gönderilmişti.
- [4] Sadık Can Perinçek, 2016, "Çitlerin üstünde debelenen inek*: Amerika'nın Vietnam savaşı politikası", Teori, s.70-77.
- [5] Örgütün öne çıkan isimleri; David Gilbert, Bill Ayers, Bernardine Dohrn, John Jacobs, Brian Flanagan, Todd Gitlin, Naomi Jaffe, Jim Mellen, Terry Robbins, Mark Rudd ve Steve Tappis'tir.
- [6] Rüzgarın ne yönden eseceğini bilmek için bir meteoroloğa ihtiyacın yok.
- [7] You Don't Need A Weatherman To Know Which Way The Wind Blows, 18 Haziran 1969, New Left Notes.
- [8] Berkeley, California, Chicago, Detroit ve New York örgüt üyelerini yerleştiği yerlerin başında gelmektedir.
- [9] Örgütün *Underground* şeklinde isimlendirilmesinin sebebi budur.
- [10] Britannica. 2011. *Weather Underground*, <https://www.britannica.com/topic/Weathermen>
- [11] Halil Turhanlı, 2011, *Yer altı Belgeseli*, <https://www.birgun.net/haber/yeralt-belgeseli-11329>

[i] Atf İçin: Kacukcu, N. (2020). Vietnam'ı Amerika'ya Taşmak: The Weather Underground. Erişim Adresi: <https://www.teram.org/Icerik/vietnam-i-amerika-ya-tasimak-the-weather-underground-83>

[ii] Polis Akademisi Yüksek Lisans Öğrencisi, nazicandasdemir@gmail.com